

Gierik 77, december 2002

Abdelkader Zahnoun

MOEDER AARDE

Het gezicht van moeder aarde
is opengekrabd
haar armen
worden bloedrivieren
haar haren werden uitgetrokken
haar ogen zijn verblind
haar lichaam is geschonden
en in haar gebroken armen
liggen de dode mensen
maar hart hart slaat nog
moeder aarde ademt nog
Ze is zwijgzaam
maar als zij spreekt
zal het rampzalig zijn.

VREEMD

Hier ben ik vreemd
in mijn land
voel ik me vreemd
hier en daar
daar en hier

ik leef tussen de Schelde
en het Rifgebergte
Antwerpen in de woestijn
en tussen al die reiswegen
loop ik verloren

als ik ga, word ik moe
en als ik zit
vind ik geen rust

waar moet ik heen?

DE METAALBEWERKER

Vlieg vogel boven de bergen en de zee
waar alle harten wachten.

Zeg hen dat ik nog jong ben,
maar dat het leven
mijn gezicht heeft getekend.
Ik heb het gif geslikt.

In mijn lichaam stroomt geen bloed
maar lood, in de mijnen
heb ik gewerkt en mijn longen
zegenden de doden.

Zeg hen dat ik hen niet vergeten ben,
ik mis hen.

Ik mis de klanken van de bendir en
de kleuren van het landschap en de zee,
ik wil bij jullie zijn,
maar ik kan niet meer.
Mijn hoop is in Gods handen.

uw vriend, de metaalbewerker

ALI IS VERLIEFD

ik ben verliefd
ze is mooier dan een prinses
mooier nog dan een roos

ze droeg een kruis
waaraan mijn hart
gekluiserd is

heer, ik ben verliefd,
wat nu?

heer, zonder stem zonder lichaam,
ik brand op uw aarde
en waarom is dat ook nog de hel?

Arnout Hostens

1

In de beet van de winter,
de adem in kringen,
schrappen grijsaards kwikzilver
van de slee.

Het huis een ast, doorwaden
belletjes in het gareel
de kamer zonder overkant.

Het stalletje in het teken
van stand, worden beeldjes nieuw gebroken
voor de eeuwigheid gelijmd.

Engelenzang in de rondte,
de baard in de keel,
licht de boom van vlas.

2

In hanenpoten spoort
de haast, misplaatst
met vals voor wit
de regels tussendoor.

Tijd van schoonschrift
trage licht voorbij, het nieuwe
lang geleden tot mooi
door adelbrief gedreven.

De tong te gooi tussen
weerschijn van lijnen,
verzwikt de vinger,
verkurkt de inkt.

3

Lucht van morgen onvermengd,
roodvonk toont het buitenkind,
wijn de harde vijl van wind
winter, winter, winter zingt.

Wat drijft twijgen tot geweien
fraai is ijsvijlsel gezet,
wijn een meisje freel met emmer
Albanese mutsen zet.

Gloeiend van verlangen
wangenkoorts naar koekenpan,
wijn haar moeder blij van koude
aan haar eigen moeder denkt.

4

Wortelverloren bomen
soldaten van winter
de spiegel zomend
waarop jeugdig kwikkebillen
hunkert naar evenwicht.

Het geschrijf van ijzers
joolt dwaas na,
de verre klank
verklinkt niet vlug.

In het groen alom gegrond,
geleund tegen zeer koud
een schaap in goud, de vacht
bekrijt, alreeds in speelsheid
drachtig staat.

Jan Geerts

WOORDENSCHAT

Onder mijn ribben, tussen andere woorden
heb ik je gedragen. Een voorgevoel
nestelde zich onder de letters van je naam.
Je begon met taal. Ik kan niet over je praten
dan met een tautologie. Zoiets
als 's nachts het licht uitdoen en slapen

en wakker worden van je minste stilte
die zich als een grammaticale fout
in mijn oren knoopt. Elk gebrek aan
woordenschat kan het einde zijn.
Maar niet alles is verloren
zolang ik je kan horen.

ZE(E)

Er ligt een schaaldiertje
op de bodem van haar slaap.
De kubieke stilte
van de kamer is haar lied,
een zee van altijd haar wieg.

Ze slaapt te diep om te zien
hoe af en toe een vleugel
van licht over het plafond strijkt
en een plattegrond tekent van
wat haar boven het hoofd hangt.

De gedachte dat dromen om-
gekeerd evenredig zijn, houdt
haar niet wakker maar legt
zout in de vergeethoeken van
de nacht en maakt alles zacht.

SNEEUW

Ik zet het donker op een kier en laat de sneeuw
hemelsbreed de kamer binnen. Het is nacht.
De vloer is naakt en fluistert onder mijn voeten.
De lucht is van glas. Behoedzaam raap ik
de scherven op nog voor er iets gevallen is.

De slaap die ik niet kan vatten heeft de
vorm van je lichaam aangenomen.
Mijn hand hangt stil. Een vogel twijfelt
boven het landschap. Ik schuif de gordijnen
dicht en hoop dat alles weer in de plooi valt.

Paul Gelissen

IN EEN VERSLETEN VLOER van woorden
staan spleten wijd te gapen
soms opgevuld met kruimels, schilfers
citaten uit ons dagelijks vergaan

de kelderlucht wasemt erdoorheen
wij verstijven, vriezen, vallen verkouden
schimmels grijpen ons tot op het been

NATUURLIJK wil de chauffeur
zijn eigen bus
het kind zijn eigen moeder
vader wil zelf de vader zijn
elke verdieping
haar eigen trappenhuis

en het zieke hart
vaneigens
zijn eigen instituut

elk geloof zijn eigen kerk
de dode zijn eigen zerk
de nutteloze zinvol werk
en ieder dan nog een ziel
een looprecord met zwakke hiel
en valse tenen
om anderen voorbij te benen

WAT ZUL JE ZEGGEN tegen de moeder
- de dwaze moeder -
die haar kind is kwijtgespeeld?
zoon of dochter dat doet er niet toe –
dat hij of zij, het kind, luchten had gezien
waarvan zij nooit wou dromen?
dat het gods wil was
of die van generaals?
dat niemand het heeft overleefd?
dat zij niet moeten treuren om één verloren kind,
want het aanbod ter vervanging is groot.
dat een mondje minder de wereld baat
en zeker als zo'n vuilbek leuzen blaas
en slogans debiteert, zoals: ik heb honger,
dorst, verga van kou, wil ook een auto,
een speelbal, de wereld, god zijn
en eeuwig leven!

wat zul je anders zeggen
dan dat ook het leed
werd geprivatiseerd?

Philip Hoorne

KERMIS

Ze loopt tussen de wagens
en pijpenstelen door,
het broertje aan haar hand
kijkt sip, alle kraampjes dicht,
botsauto's onder zeil, het
spookhuis enger dan voorheen,
de rups weer cocon.

het meisje denkt: nu is het op zijn
mooist maar ze zwijgt, want zo'n
kleine jongen kan nooit begrijpen
dat een uitgeregende kermis zoiets is
als het boek nog in zijn folie,
een verhaal vóór het wordt verteld.

Kom, zegt ze, we gaan naar huis,
voor morgen is beter weer voorspeld.

MIJN EERSTE DAG IN HEL

Je had het slechter kunnen treffen,
nog leven bijvoorbeeld, lachte satan
en klopte me vriendschappelijk op de schouder.
Make yourself comfortable.

Menig bekende knikte me toe: jij hier?
Zelfs God was er. Hij zat mistroostig
in een hoekje wat in zijn baard te krabben.

Een oppervuurmeester stak de barbecue aan:
engelenvleugeltjes met halo's in de schil
en geflambeerde doornenkroon als toetje.

En zo werd het – tegen alle verwachtingen in –
toch nog gezellig.

OEVERS

Ik probeer het mij soms voor te stellen:
thuiskomen bij jou,
je hangt het natte goed te drogen,
groet me zacht zonder zoen
met roodomrande ogen.

Je zoon roept pang pang en om zijn vader
terwijl hij met zijn vinger naar me schiet.
Je zegt het wordt wel beter later,
ik knik van ja maar vrees van niet

want hoezeer ik en jij mij graag ziet
bestaat evenveel als een mens uit water
de liefde uit verdriet.

ALLES KOMT TERUG

De boemerang hangt boven de akkers,
omschrijft het land, beweegt zich in weerwil
terug naar de binnenkant van mijn hand.

Een meisje in zomerjurk jojoot,
bijt op haar tong, vult in met haar mond,
amper bewust van he kritieke punt:

hout scheert een boom, touw keert zich om,
in het ongewisse streelt een tol de grond,
hangt stil, richt zich op.

Roger McCough

(vertaling Bert Bevers)

ZWAAIEN NAAR TREINEN

Doen mensen die naar treinen zwaaien
Dat naar de machinist of naar de trein zelf?
Of zwaaien ze naar de passagiers?
Die razende vreemden met onherkenbaar
voorbijflitsende gezichten?

Volgens mij denken ze dat wij het
Leuk vinden om toegezwaaid te worden.
Kinderen ja, en misschien die ene reiziger
Die stiekem zelf graag naar treinen zwaait.
Maar de meesten van ons doet het niets.

Sommigen menen zelfs dat het gekken betreft
Die daar grijnzend in de velden staan.
Maar onze desinteresse, onze uitgestreken gezichten,
Zelfs onze uitgestoken tongen en geheven middelvingers
Komen pas een paar kilometer verderop.

En tegen die tijd zijn ze in veiligheid,
Kuieren ze op hun gemakje verder.
Voelen ze zich beter, ten onrechte
Denkend dat hun liefde werd beantwoord
Omdat ze haar niet geweigerd zagen.

Het doet een beetje aan God denken. Nieuwe dag,
Nieuw heelal. Altijd onderweg.
De diepgelovigen teruggeworpen
Op zichzelf. Alleen in coupés.
Een en al onschuld. Wuivende armen.

AFSPRAAK MET EEN DICHTERES IN VICTORIASTATION

Je mag vanwege jetlag een dagje verlummelen
maar dan begint de tournee in Brighton. Nooit eerder
ontmoette of sprak ik je, maar je gedichten zag ik
graag als het gezicht achterop je Verzameld Werk.

Onder de stationsklok noch bij de loketten
een spoor van jou, dus baan ik me een weg
naar perron 12. Hoor ik castagnetten?
Tapdancers die de voeten laten wapperen?

Nee. Zittend op de grond, tegen de muur,
omgeven door tassen, boeken en narrenkap,
zit een vrouw op een schrijfmachine te rammen,
ze heeft langs haar struikelende forenzen niet in de gaten.

Je bent volledig in het zwart, draagt een bril, en je haar
zit wilder dan op de foto. Niet te laat om me nog terug
te trekken en de Kunststichting af te schepen met een smoes
als keelontsteking, tandpijn of een zenuwtoeval.

Maar neen: ik vraag je ten dans. Je geeft me je hand
en ik zwaai je over de marmeren vloer,
mijn arm om je middel zoals vroeger onze vaders.
Wals, foxtrot, villanelle, quickstep.

Kaartjescontroleurs maken plaats voor ons
als ik je Knickerbox in en weer naar buiten leid.
Winkelend volk stopt en klapt als we rond
de schappen van W. H. Smith and Boots draaien.

Een tango zo etrotisch dat Victoria bloost.
Spitsuur, maar iedereen blijft hangen. Vormt
een duizendvoetige kring als wij de klanten
in een conga het plein rond voeren.

Een stem uit de intercom: "Kies uw partners ..."
Rumba, samba, salsa, sestina.
de gemoederen raken verhit als het tempo
omhoog gaat: charleston, terza riam, cha cha cha.

Opeens stopt de muziek. "Neem me niet kwalijk,"
zeg ik. "Bent u de dicteres?" Ze neemt haar bril af
en kijkt van de typemachine op. "Hoe raadt u dat zo?"
Ik help haar met haar spullen naar de trein.

Sven Cooremans

HAAR WOORDEN

“Ga uit mijn zon.”

(in de laatste struiken
hing nog wat licht. het had de kleur
van het maartse viooltje.)

haar woorden waren de wereld
nog niet uit. ik herlas haar brieven in de kruinen,
meed de grote hond die werd gewandeld.

en reiger steeg op /
een wijsheid streek neer. ik liep haar
vooralsnog voorbij.

verder bleef de vijver
onbewogen, de rietkraag leeg,
de avond verstoken.

JIJ TE MOOI

jij te mooi om waar dan ook en ik
liever iemand elders, alsof ontmoeten
wil zeggen niet hoeven. en toch
blijf je. even god- en stomverlaten
moet je zijn. moet je horen: “zul je me nooit?”

jij te mooi waar dan ook en ik
liever iemand elders, maar nu niet meer,
nu jij te mooi maar hoe dan ook hier
bij me bent en in de schaduw en het midden
laat hoe het verder, en rust brengt

tussen mij en nu.

Dirk Claus

VOOR WALTER

voor Walter Vanermen

Hij was een man die schoonheid beminde,
voorzichtig zijn boeken liefkoosde
en jarenlang met hen vertrouwd was.
Hij was een vriend, een broeder
die zich nooit opdrong maar zijn leven
met broederliefde kruidde.

Nu is hij ook vertrokken
onverwachts in deze treurige herfst.
Zijn jeugdig blozend gezicht
en zijn kalme aard
mochten niet baten.

'Ze hebben me opgegeven',
zei hij berustend.

Wist hij het of niet?

Plots is hij heengegaan
terwijl zijn lieve vrouw en dochter
hem zo graag nog enkele tijd
hadden willen bijstaan en sterken.

Maar dat hoefde niet ...

Wij, zijn vrienden,
aanhoorden het bericht,
sprakeloos en in stilte.

Jan Gloudemans

GEDICHT VOOR WALTER

wat ongezegd bleef wordt een vel
van woorden droog geworden en dor
als een wollige prop in mijn keel

wat onuitgesproken bleef wordt verdriet
blijvend haken in mijn borst
roerloos opgerold en bitter en zwaar

het hautaine Spaanse land heeft al vergeten
de schaamteloze zon blijft schijnen boven Hellas
in Toscane is alles zoals het altijd was
het frazelend water langs de rede
vol van zichzelf heeft geen geheugen

en zo blijft alleen het gedicht
voor hem die was en niet meer is
een schaduw in een achtergrond van licht
mijn onvergetelijke vriend

Mark Meekers

BUITEN ZINNEN

bij het vertrek van Eddy van Vliet

oktober plagieert de zinnen van de dichter.
een appelboom met najaarskramp in
de takken lost zijn vruchten. hoe leeg
een landschap, een stoel, een boek kan zijn

onverplaatsbaar zwaar tot barstenstoe
droeg hij de steen der wijzen in het hoofd,
liet luchtballen in zijn verzen achter:
wat heet hier eeuwigheid?

het gedicht prikkelt na als de geur van een
voorbijgegane roker, lost op tussen letter-
lijken, vergeten beenplaat ergens in vlees.
zon legt oud vernis over de avond.

Schubert zingt vanuit een lindeboom.
ook ik verlies kleur, zit naast de woorden,
buiten zinnen, schrijf slechts blankregels als
oefening in de spraakkunst van het zwijgen.